

noielse med Hærloven, men det er Altsammen Udtalelser, som ere uberettigede fra den høitærede Krigsministers Side. Vi ville gjøre de fornødne Offre og — jeg gjentager det — en Bevilling til vort Forsvarsvæsen af 6½ Million Rd. vidner noksom derom; vi ville ikke noget Tilbagestridt eller noget Omslag, derom er her jo ikke Tale — her er en noget forskjellig Opfattelse imellem den høitærede Krigsminister og Udvalgets Fleertal, deels af, hvad Hærloven i og for sig fordrer, og deels af, hvad der vil være rigtigst for vort Forsvarsvæsens Udvikling at gjøre for Diebliffet, men der er ikke Tale om nogen Principforskjel. Jeg troer at huade udtale det som en almindelig Opfattelse hos de Medlemmer af Udvalget, for hvilke jeg nærmest er kaldet til at føre Ordet, eftersom de have stillet sig til de omhandlede Forslag, at vi ville consequent gaae ind paa Hærlovens Gjennemførelse, og at vi ville ikke Noget, som svækker Udviklingen af de i Hærloven nedlagte Principer, men at vi — hvormeget vi end paa- skjønne, at vi have en Chef for Bestyrelsen af disse Anliggender, som udfolder en saa levende Energi, som man i Almindelighed ikke er vant til i disse Forhold — dog mene, at det ikke er heldigt at foretage saadanne Tilbygninger — om jeg saa maa sige — til Hærloven, som paa forskjellige Maader ere foreslaaede af den høitærede Krigsminister. Vi troe ikke, at man derved styrker den hele Bygning, hele Forsvarsvæsenet, men derimod meget mere ved at gaae frem paa den Maade, som Udvalget har tænkt sig og ved at lade det Hele udvikle sig, sundt og fornuftigt indenfor de Grændser, som ere affstukne ved selve Hærloven. Tæge vi — for at nævne dette Exempel — 5te og 6te Aargang iaar, saa faae 7de og 8de Aargang det lovbestemte Pusterum, og da ville vi siden kunne tales ved om, naar vi skulle lade „kan“ i § 28 betyde „skal“, eller hvad ellers.

C. B. Nimestad: Jeg har tilladt mig at udbede mig, det ærede Things Opmærksomhed, da jeg ønsker at gjøre et Par Bemærkninger til, hvad vi hørte fra den ærede Ordfører. Den ærede Ordfører sagde, at man

ikke kunde sige, at det var noget absolut Gavnligt, at Befalingsmændene og de Menige kjendte hverandre og vare indøvede sammen, thi, sagde han, det kan jo være Tilfældet, at Befalingsmanden er sløv, eller at han ikke er nidkjær nok, og i saa Fald vilde det jo være til Skade. Men hele vor Lovgivning, hvad Hæren angaaer, saavel som hele vor Lovgivning, hvad Administrationen angaaer, maa hverken gaae ud fra, at Embedsmanden er sløv, eller at han ikke vil gjøre sin Pligt. Lovgivningen hviler paa den Forudsætning, at Vedkommende gjøre deres Pligt, men ikke paa den Forudsætning, at de ere sløve og lade det mangle paa behørig Nidkjærhed. Her har altsaa den ærede Ordfører argumenteret fra Undtagelsen og ikke fra Reglen. Dernæst erklærede den ærede Ordfører, at det jo slet ikke var sagt, at de, der havde øvet Mandskabet i Fredstid, netop blive de, som komme til at føre det i Krigstilsælde; thi de kunne være komne bort af en eller anden Grund — saaledes forstod jeg i det Mindste den høitærede Ordfører. Men dette er ogsaa en Undtagelse, og saaledes har altsaa den ærede Ordfører i hele sin Beviisførelse gjort sig skyldig i den store Feil, at argumentere fra Undtagelsen istedetfor, at man jo bør argumentere fra Reglen. Hvad det meget omtvistede „kan“ angaaer, saa er det aabenbart, at det indeholder to Muligheder, som ethvert „kan“, nemlig at det enten skeer eller ikke skeer. Hvad derimod Afgjørelsen af, om det skal skee eller ikke skee, angaaer, saa ligger det jo ikke deri, at „kan“ er omtvisteligt og kan betyde begge Dele; thi saa ffete det jo aldrig. Det ligger i de forhaandenværende Omstændigheder i det Diebliff, man paa Grund af disse Omstændigheder sætter sit Blik paa Ordet „kan“, og nu mener jeg, at Omstændighederne ere saaledes, at man ikke kan forsvare at lade være at bruge Ordet „kan“ for at gjøre det til en Mulighed at faae Forstærkningen vel indøvet. Jeg mener nu, at det er en Pligt allerede af den Grund, at det vilde see høist besynderligt ud, om man første Gang, man kan komme til at gjøre dette „kan“ til et „skal“, undlod at gjøre det og undlod at indøve Forstærkningen, og dernæst, fordi man paa den anden Side